

Životopis pana Miloše Plachty

Autoři: Veronika Lamačová, Štěpán Strnad,
Nikola Bímonová, Tereza Fučíková

Miloš Plachta – životopis

Miloš Plachta se narodil 7. 7. 1941. Narodil se v době 2. světové války, tedy do Protektorátu Čechy a Morava. Jeho život plynul několika zeměmi a jak sám říká: „Nikdy jsem se nepřestěhoval, přesto jsem žil v několika státech.“ Nejdříve v Protektorátu Čechy a Morava, poté v demokratické republice vedené prezidentem Benešem, což je období od roku 1945 až do roku 1948. Po 25. únoru se dostal k moci Klement Gottwald a byla tu lidově demokratická republika. 11. července 1960 jsme přibrali ještě jedno S, Miloš Plachta se rázem stal občanem Československé socialistické republiky (ČSSR). 17. listopadu 1989 došlo k revoluci, přeměnil se tedy i název státu na Československá federativní republika (ČSFR). Jelikož se čeští a slovenští poslanci o názvu hádali, došlo opět k přejmenování na Česká a Slovenská Federativní Republika (pravopisně nesprávný název). Od roku 1993 žijeme v České republice.

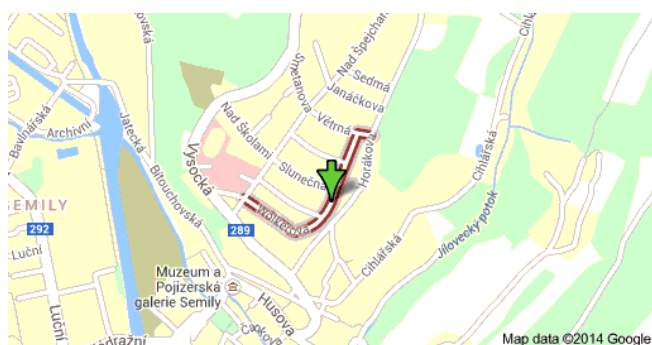

Pan Plachta se narodil v Semilech, v domě u Tomíčků ve Vysocké ulici. Pan Tomíček byl varhaník. Maminka pana Plachty byla učitelkou, vystudovala němčinu a češtinu, ale po válce se zařekla, že němčinu učit nikdy nebude, byla na Němce nazlobená. Učila tedy léta na základní škole v družině. Tatínek pana Plachty byl doktor práv. V té době však ještě doktorem nebyl, protože Němci zavřeli vysoké školy. Proto dostudoval až po válce. V době okupace tatínka zatkl gestapo, za to že působil v odbojové činnosti. Když k nim přišli, tak se zalekli, jelikož malý Miloš v té době onemocněl záškrtem. „Po této nemoci jsem byl docela zocelený, tedy doktoři mě ani neznali“. Jeho maminka se velice obávala, že se tatínek nikdy nevrátí, proto synovi nechávala narůst dlouhé vlasy a nechávala ho fotit u pana Hilgra. Fotky potom posílala tatínkovi do vězení. „Jinak jsem měl dětství velice šťastné. Maminka se o mě dobře starala a hezky mě oblékala.“ Chodili spolu do kostela. Dříve byli skoro všichni věřící. Na slavnostech Božího těla v kostele ministroval, průvod vyšel na náměstí a malé děti házely pivoňkové lístky. Na Tři krále chodili na koledu: „Kašparem byl Joska Dolenský, později slavný chirurg, Baltazarem Stanislav Pěnička a já Melicharem.“

Z válečného období si pamatuje, jak v roce 1945 byly bombardovány Drážďany, což bylo slyšet až v Semilech, a jak se museli schovávat ve sklepě. V roce 1945 jezdili v Semilech Rusové na koních, dávali dětem čokolády a brali je na koně. Osvobození byla velká sláva.

Otec se z vězení vrátil a rodina se odstěhovala do vily u zámku. Byla to hejtmanská vila. „Jelikož byl tatínek právníkem a vedoucím okresním úředníkem, tak jsme tam mohli bydlet. Byli jsme početnou rodinou s dvěma babičkami a tetičkou - jeptiškou.“ Ve vile se narodili bratr a sestra, která však brzy zemřela. Také viděl, jak v roce 1946 vedli na popravu kolaboranta Emila Zajíčka. Šibenice stála na malém zámeckém nádvoří a veřejnou popravu sledovali "diváci" i z protější straně městského parku, protože se všichni na nádvoří nevešli. V té době probíhaly tzv. lidové retribuční soudy, což znamenalo, že to byly soudy často nespravedlivé a rychlé.

"V roce 1952 jsme museli vilu opustit a odstěhovat se do ulice Wolkerovy. To mně bylo 11 let". Ve čtvrté třídě zažil návštěvu Ivana Olbrachta v Semilech. V roce 1953 si zahrál v komparsu ve filmu Komedianti, kde se setkal s mnoha významnými herci - např. s Rudolfem Hrušínským, Jaroslavem Vojtou, Ladislavem Peškem, Jaroslavem Marešem. „Ve filmu jsme se jen mihli, ale bylo to báječné, cpali jsme se sladkou vatou, točili na kolotočích a ještě nám za to platili“. Z tohoto hlediska byl rok 1953 moc fajn.“

Film Komedianti r.1953, Jedenáctiletý Miloš Plachta v „námořnickém“ oblečku

Celkově ale byla 50. léta „hrozně krutá“. Nevinní lidé byli zavíráni a popravováni. Byly tu procesy s generálem Heliodorem Píkou nebo Miladou Horákovou. Ale i ti, kteří v roce 1949 začali tyto procesy zavádět, tedy vedoucí komunisté, byli pak popraveni - například Rudolf Slánský (generální tajemník KSČ). Věznění bylo v té době dlouhé a velice kruté. Lidé bývali odsouzeni neprávem. *„Začátkem 50. let bylo vybudováno 422 pracovních táborů a věznic. V těchto zařízeních bylo v dubnu 1950 uvězněno jen v českých zemích 6 788 osob z politických důvodů. V květnu téhož roku to bylo již 11 026 osob.“* Těžkou dobu 50. let vystihují skvělé filmy Všichni dobří rodáci, Kladivo na čarodějnice, Skřivánci na niti a další.

„Ve škole jsme museli být v pionýru, zpívali sovětské písně, vydatně se učili rusky“. Pionýrské šátky, které museli žáci do školy denně nosit, nesměli zapomínat, jinak hrozilo, že se nedostanou na střední školu. „To bylo hrozné“. Ježíška měl nahradit děda Mráz. „Ve škole nám hlásili, že už se blíží k Semilům, vždyť vyrazil až z Čukotky“.

Už i děti ve škole byly kádrovány. Do školy přišla trojice soudružek a soudruhů, která rozhodla, jestli dítě půjde studovat nebo ne. To záleželo na třídním původu rodiny, jestli rodiče byli členy KSČ nebo jestli se pro režim nějak angažovali. „To byla doba nesvobody“. Když byly volby, nesmělo se chodit za plentu škrtat, a kdo šel, tak to měl hodně špatné. Komunisté vítězili ve volbách s 99,6% hlasů, nebyl výběr jiné strany.

Po základní škole šel Miloš Plachta studovat na jedenáctiletku (gymnázium). Jelikož gymnáziím sebrali jeden ročník, maturovali již v 17 letech. Po maturitě absolvoval Přírodovědeckou fakultu Univerzity Karlovy, kde studoval obor biologie-geografie. Do zaměstnání nastoupil jako učitel na Základní školu v Podmoklicích, to bylo v 60. letech. Začaly vycházet zajímavé necenzurované knihy od Solženicyna, Mňačka, Kundery nebo Vaculíka, v kinech se hrály výborné filmy, hráli Beatles. „Na Základní škole v Podmoklicích jsme byli bezvadný kolektiv. Žáci, když opouštěli po 9. ročníku školu, plakali, protože se jim ve škole líbilo a neradi ji opouštěli!“

Od roku 1966 to nejen v Semilech vřelo. Vrcholem dění byl rok 1968. Ludvík Vaculík napsal do Literárních listů článek s názvem Obrodný proces v Semilech, kde popsal dění na jednom ze čtyř mítinků, které v Semilech v roce 1968 proběhly. Diskutovalo se zde o svobodě, o roli komunistické strany, o křivdách provedených na obyčejných a nevinných lidech apod. „V té době jsem si vzpomněl na Vládu Daníčka.“ (V. Daníček byl kamarád, který nemohl jít studovat, musel pak velmi tvrdě pracovat a při práci tragicky zahynul.) Proto pan Plachta vystoupil na jednom z těchto semilských setkání s příspěvkem o tom, že nikdo nemá právo zasahovat do života člověka a říkat mu, co může dělat a co ne. *(příloha číslo 3, Obrodný proces v Semilech, Ludvík Vaculík)*

21. srpna 1968 sem přišla půlmilionová sovětská vojska a tím byl přerušen demokratizační proces v Československu. „Nedalo se s nimi bojovat, to bychom nezvládli, bylo to obrovsky nepříjemné“. Poslouchali rozhlas, který jim předával informace o celém dění. „Tady mám fotky, jak sovětské vojenské tanky v Liberci zdecimovaly Benešovo náměstí“. Vojáci stříleli do lidí a devět jich zabili. Nad jejichž rakvemi promluvil herec Jan Tříska a Václav Havel. Horolezci vyvěsili na Libereckou radnici černou vlajku, která tam vlála strašně dlouho, protože nevěděli, jak ji dostat dolů.

(příloha číslo 1, foto ničení Benešova náměstí v Liberci sovětskými vojsky)

Po okupaci Československa začaly prověrky. Pan učitel Plachta byl za své vystoupení na mítinku již sledován a prověrkami neprošel. Jelikož nesouhlasil se vstupem vojsk a neřekl, že byl pouze „pomýlen“, musel odejít ze semilské školy na ZDŠ v Libštátě, kde však působil pouze rok. Po dalších prověrkách byl přeložen na Zvláštní školu do Lomnice nad Popelkou, kde učil 17 let od roku 1972 do roku 1989. V roce 1975 po další prověrce měl být propuštěn úplně ze školství. Jelikož se v roce 1965 oženil a měl živit rodinu, uvažoval o profesi řidiče nákladního automobilu. K vyloučení ze ZVŠ v Lomnici však nakonec nedošlo. On sám tvrdí, že to bylo tím, že nikdy nebyl v komunistické straně. Ti, co byli komunisty a nesouhlasili s okupací, ti na tom byli po roce 1968 hůř. Nesměl však nikdy vyučovat občanskou výchovu a dějepis, a to ani na ZVŠ. „Vzpomínám si, jak někteří moji známí přešli raději na druhý chodník, aby mě náhodou nepotkali, nebo aby je někdo neviděl, že se mnou třeba krátce pohovořili. Byl to strach a neuvěřitelná zbabělost.“

V roce 1969 jsme dvakrát vyhráli na MS hokej nad Rusy. V té době lidé vyšli do ulic, spontánně se radovali v celé zemi, i v Semilech. Situace byla později vyhodnocena jako kontrarevoluce. Také 1. výročí okupace 21. srpna 1969 bylo bouřlivé. "Tenkrát jsem byl v Praze, policajti (SNB) nás po Václaváku hnali pendrekem a stříkali vodními děly. Já jsem dostal taky ránu a měl jsem obrovské jelito na rameni“.

Následovala 70. léta - tzv. normalizace. To se k moci dostal soudruh Husák a říkalo se tomu posměšně „socialismus s husí kůží“. Byla to nepěkná doba, ale zas ne tak krutá jako padesátá léta. Na Gymnáziu v Semilech došlo v době normalizace k velkým čistkám. Škola byla značně rozvrácena. Odejít musel například bývalý ředitel Otakar Morávek (Z-D), Oldřich Kolzrt (Tv-Z), Miluše Ševerová-Volejníková (M-F), byli vyloučeni i z KSČ. Dále byly přeloženy profesorky Věra Melichová na odborné učiliště v Semilech a Jana Přádová na Gymnázium v Jilemnici. O. Morávek a O. Kolzrt, kteří v 60tých letech založili v Semilech divizní atletiku, byli velmi oblíbenými profesory školy. Ze školství však museli odejít a už se nikdy do škol nevrátili. V roce 1971 musela i z maturitního tabla zmizet jejich fotka.

Jen několik dní po Palachově sebeobětování 14. února 1969 se konal na počest Dne sovětské armády a sovětských námořních sil v malém sále semilského kina provokativní „večer družby“. Večer byl určený pro skalní soudruhy a soudružky. Soudružky Stínilová a Kochánková kontrolovaly účastníky večera, ale i přes kontroly se dovnitř dostal novinář Ludvík Vaculík, který do týdeníku Listy napsal o těchto událostech reportáž „Proces v Semilech“. Mezi pozvanými byli např. velitel turnovské sovětské posádky, zástupci sovětské armády a další. Za zmínku stojí statečné vystoupení dětského pěveckého sboru Jizerka, která zpívala účastníkům ruskou píseň „Uralskaja rjabinuška“. Sbor však zazpíval českou protikupačnickou verzi „Smutně svítí hvězdy na mou malou zem“, kde malý sólista zpíval: *„Smutně svítí hvězdy na mou malou zem. Tiše šumí lesy s temným obzorem. Šlehní kouzelníku tím proutkem čarovným. Mámo, mámo, mámo já chci být svobodným“*. A pak sbor Jizerky: *„Pojd', pohádka ty krásná a navštiv tu zem...“* Slova této české verze napsal Miloš Plachta. Bylo krásné a komické, jak sovětští vojáci byli nadšení a tleskali, protože obsahu nerozuměli, zatímco čeští skalní soudruzi se mračili jako nebe před bouří. Ani tklivá melodie této ruské písničky nezmírnila jejich zášť. V atmosféře, která se dala krájet, létaly dokonce plivance. Však si také Jizerka i její sbormistři Alena a Václav Brádlůvi a autor textu velmi pokazili svůj kádrový profil do dalších let. Před kinem však demonstrovaly asi dvě stovky lidí z celého okresu. Lidé skandovali hesla, která vymyslel Karel Hádek a Miloš Hujer např.: *„Svobodu prý milujou, s Rusáky se paktujou“*, *„Malý kousek od Jizery koukali jsme na mizery“*, *„V kině si dnes pěkně žerou, ať se z toho nepo...“*. Kolem 22. hodiny došlo k prvním incidentům. Jiří Urban, který šel náhodně z noční směny, z legrace lehce bouchnul do krabice s dortem, který z oslavy odnášel příslušník StB Vladimír Tůma. K Tůmovi přiskočil příslušník a spolu Urbana zmlátili tak, že mu přerazili nos. Ještě před půlnocí se před kinem skandovalo a byly zde desítky demonstrantů, proti nimž brutálně zasáhli pěstmi, obušky a slzným plynem příslušníci SNB. Nejprve byli obviněni za nepřiměřený zásah příslušníci SNB. Proces se táhl půl roku. Za tu dobu se však spousta věcí změnilo. Demokracie, svoboda i spravedlnost z našeho státu vyšuměly. A z „obrodného procesu v Semilech zbyl jen proces.“ Situace se obrátila proti napadeným osobám a nespravedlivé tresty si odpykali nevinní lidé.

(čerpáno ze článku Miloše Plachty, Semilské noviny, únor 2009)

V roce 1980 Plachtovu rodinu, ale bez dětí, pustili za hranice na dovolenou. Když přijeli do Rakouska, koukali „s otevřenou pusou na zdejší poměry“. Při návratu jim na hranicích rozdělali auto a prohlédávali ho. „Auto rozdělali úplně celé a nechali nás, ať si ho sami složíme“. Hrozně se báli, jelikož vezli od otce Rogera texty v němčině, angličtině a francouzštině. Měli je zastrčené mezi katalogy, které naštěstí neprohlédli, jinak by to byl velký problém. Po této cestě na Západ dostal pozvánku, aby se dostavil na služebnu StB v Semilech. Přemlouvali ho ke spolupráci s tajnou policií. Mazali mu med kolem pusy a slibovali možnost výuky na gymnáziu, že bude moci jezdit, kam bude

chtít a bude mít všechno. Vybírali si vždy člověka, který nějak trpí, aby mu ukázali ten rozdíl, co všechno může mít, když s nimi bude spolupracovat. Spousta lidí s nimi spolupracovala. Takoví pak říkali, že to dělali jen kvůli dětem. Byli to lidé, kteří uměli nosit dva kabáty, a většinou jim to vycházelo. „Já jsem s StB však nikdy nespolečně pracoval, jak potvrdila lustrace, tedy osvědčení ze zákona potřebné k mé funkci po revoluci“.

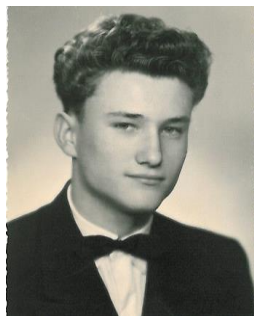
31. 5. 1990 udělila panu Plachtovi rehabilitační komise při odboru školství, mládeže a tělovýchovy osvědčení o rehabilitování politické činnosti, za kterou byl v minulých letech postižen. Toto osvědčení vydala Ing. Václava Kodejšová, tehdy předsedkyně ONV a později starostka Semil.

(příloha číslo 2, Osvědčení)

„Po sametové revoluci se Miloš Plachta v Semilech znovu plně zapojil do veřejného i politického života. Stal se poslancem Krajského národního výboru a předsedou rehabilitační komise při ONV Semily. V roce 1990 se stal ředitelem Gymnázia Ivana Olbrachta v Semilech. Všechny své síly věnoval jeho rekonstrukci na kvalitní vzdělávací ústav. Vydal dva školní almanachy, uspořádal celostátní konferenci o životě a díle Ivana Olbrachta. Byl oblíbeným pedagogem, miloval studenty a oni milovali jeho. Krom pedagogické práce přijal funkci i městského zastupitele a člena městské rady. Členem rady města byl od roku 1998 do roku 2002. Po odchodu do důchodu publikuje, přednáší, moderuje kulturní pořady a je spoluautorem nejnovější knihy o Semilech. Od roku 2008 byl Semilským kronikářem.“²

U příležitosti výročí 17. listopadu na „sametovém večeru“, který se uskutečnil 20. listopadu 2011, bylo předáno Miloši Plachtovi čestné občanství, jako osobě úzce spjaté s městem Semily. Cenu převzal od starosty města Semily Mgr. Jana Farského. Podnět na udělení čestného občanství zpracoval Ivo Navrátil, ředitel Státního okresního archivu v Semilech.

Miloš Plachta - maturant

Pan Plachta v dnešní době stále spolupracuje s pěveckým sborem Jizerka, s Gymnaziem I. Olbrachta v Semilech, aktivně publikuje v Semilských novinách. Stále se rád věnuje práci s mladými lidmi a jeho aktivita ve veřejném životě neustává.

Jsme rádi, že jsme si mohli vyslechnout příběh pana Miloše Plachty.

Čerpáno: Státní okresní archiv Semily

Wikipedie

Semilské noviny

Webové stránky města Semily

Seznam.cz

Google.cz/map

Dokumenty pana Plachty

Naše Pojizeří.cz

Poznámky: 1) <http://www.totalita.cz/proc/proc.php>